

Kostprijsberekening biologische varkensbedrijven 2007

Robert Hoste

Nota 09-046

September 2009

Projectcode 31521

LEI Wageningen UR, Den Haag

LEI Wageningen UR kent de werkvelden:

- Internationaal beleid
- Ontwikkelingsvraagstukken
- Consumenten en ketens
- Sectoren en bedrijven
- Milieu, natuur en landschap
- Rurale economie en ruimtegebruik

Dit rapport maakt deel uit van het werkveld Sectoren en bedrijven.

Dit onderzoek is uitgevoerd binnen het Beleidsondersteunend onderzoek BO-04-002-003.039 in het kader van LNV-programma's.

In Nederland vindt het meeste onderzoek voor biologische landbouw en voeding plaats in de, voornamelijk door het ministerie van LNV gefinancierde, cluster Biologische Landbouw. Aansturing hiervan gebeurt door Bioconnect, het kennisnetwerk voor de Biologische Landbouw en Voeding in Nederland (www.bioconnect.nl). Hoofduitvoerders van het onderzoek zijn de instituten van Wageningen UR en het Louis Bolk Instituut. Dit rapport is binnen deze context tot stand gekomen. De resultaten van de verschillende kennisprojecten vindt u op de website www.biokennis.nl. Voor vragen en/of opmerkingen over dit onderzoek aan biologische landbouw en voeding kunt u mailen naar: info@biokennis.nl. Hebt u suggesties voor onderzoek, dan kunt u ook terecht bij de loketten van Bioconnect op www.bioconnect.nl of een mail naar info@bioconnect.nl.

Kostprijsberekening biologische varkensbedrijven 2007

R. Hoste

Nota 09-046

13 p., fig., tab., bijl.

© LEI, 2009

Overname van de inhoud is toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Het LEI is ISO 9000 gecertificeerd.

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Methode	6
3	Resultaten kostprijsberekening over 2007	7
4	Biggenprijs	10
5	Vergelijking met vorige kostprijsberekening	11
	Literatuur	12
	Bijlage	
1	Productieresultaten	13

1 Inleiding

Deze kostprijsberekening voor biologische varkens en biggen is de negende op rij. Qua methodiek is aangesloten bij vorige berekeningen, echter met enkele aanpassingen. Benodigde cijfers zijn verzameld door Agrovision. Verder is uitgegaan van eenzelfde periode voor alle kostenposten, dus ook voor de voerkosten. Ook is gebruik gemaakt van geactualiseerde normen voor huisvestingskosten en arbeidsinzet. De naamgeving van de kostprijsberekening is gewijzigd van het verschijningsjaar naar het jaar waarop de kosten betrekking hebben.

2 Methode

De kostprijsberekening over het jaar 2007 heeft de volgende kenmerken:

- gebaseerd op praktijkgegevens van 9 bedrijven met zeugen (gemiddeld 148 zeugen) en 8 met vleesvarkens (gemiddeld 832 vleesvarkens);
- gebaseerd op kosten in 2007;
- er is uitgegaan van een gesloten varkensbedrijf. Er is een kostenpost opgenomen voor biggentransport tussen vermeerderaar en mester. Hierbij is aangenomen dat dit voor 18% van de biggen van toepassing is;
- er wordt een kostprijs gegeven per big en per kg slachtgewicht;
- per deelnemend bedrijf wordt een kostprijs berekend; deze worden vervolgens gewogen gemiddeld naar bedrijfsomvang (geproduceerd aantal biggen per bedrijf of kg slachtgewicht per bedrijf);
- er is uitgegaan van een grondloos bedrijf, behalve weidegang (aankoop ruwvoerders en stro en afzet van mest);
- normatieve kosten voor huisvesting en arbeid;
- aangezien er zowel bedrijven zijn in de landbouwregeling als in de btw-regeling, zijn alle kosten omgerekend naar en weergegeven exclusief btw; vervolgens is de kostprijs gegeven inclusief btw landbouwforfait en ter informatie ook de kostprijs exclusief btw. De kostprijs *inclusief* btw landbouwforfait komt overeen met de kostprijs in eerdere berekeningen.

Arbeidskosten

Er wordt gerekend met een nieuwe norm voor de arbeidsinzet, die afhankelijk is van de bedrijfsomvang (De Smet et al., 2009). Bij 148 zeugen bedraagt de normatieve arbeidsinzet 22,0 uur per zeug per jaar. Bij 832 vleesvarkens bedraagt de arbeidsnorm jaarlijks 1,78 uur per gemiddeld aanwezig vleesvarken. De loonkosten zijn berekend conform cao, op basis van € 19,92 per uur voor een ondernemer en € 17,44 per uur voor een medewerker of meewerkend gezinslid. Voor vreemde arbeid is bij minder dan 250 uur per jaar uitgegaan van een tarief voor kortlopende bedrijfshulp, zijnde € 29,25 per uur. Echter, voorzover is opgegeven door de varkenshouders, is uitgegaan van feitelijk betaalde loonkosten.

Huisvesting

Er wordt uitgegaan van normatieve huisvestingskosten, echter evenals bij de arbeidsinzet afhankelijk van bedrijfsomvang (De Smet et al., 2009). Bij 148 zeugen bedraagt de investering € 3.771 per zeugenplaats (inclusief bijbehorende opfokzeugen) en bij 832 gemiddeld aanwezige vleesvarkens is dat € 705 per vleesvarkensplaats (exclusief btw). Afhankelijk van het aflevergewicht van de biggen wordt in de berekeningen de investering per zeugenplaats bijgesteld. In de vleesvarkenshouderij wordt de investering per vleesvarkensplaats bijgesteld voor het opleggewicht van de biggen.

Diverse posten

Voor het rentetarief voor hypothecaire leningen is uitgegaan van 4,8%. De rente op roerende goederen ligt 1% hoger. Voor de waarde van de dieren en van kasgeld en voer voorraad is uitgegaan van de KWIN-cijfers, gecorrigeerd naar de waarde in de biologische houderij.

Afleveringskosten (inhoudingen slachterij) zijn gelijk gehouden op € 2,27 (inclusief btw; € 2,14 exclusief btw) per afgeleverd slachtvarken. Bovendien is een sectorbijdrage ingerekend van € 0,15 (inclusief btw, € 0,14 exclusief btw) per slachtvarken.

Voor mestkosten zijn nauwelijks cijfers beschikbaar over kosten van afzet buiten het bedrijf; bovendien variëren de kosten sterk tussen bedrijven. Uitgegaan is van € 14/m³ inclusief btw (€ 13,21 exclusief btw). Voor niet-gesloten bedrijven is een bedrag verondersteld van € 4,20 (exclusief btw) per big voor transport- en bemiddelingskosten, voor de helft ten laste van de vermeerderaar en de andere helft voor de mester.

3 Resultaten kostprijsberekening over 2007

Bijlage 1 geeft een overzicht van productieresultaten. In tabel 1 is een overzicht gegeven van de productiekosten in de vermeerdering. Tabel 2 geeft de kostprijsberekening voor de vleesvarkens en de kostprijs per kg geslacht gewicht. In beide tabellen zijn bovendien de kosten weergegeven van de top-33% van de bedrijven.

Kosten vermeerdering	Kosten (exclusief btw)	
	gemiddeld	top-33%
Huisvesting	366	307
Arbeid	399	384
Weidegang	16	9
Rente dieren, voer, kasgeld	29	29
Nevenomzet	77	93
Voerkosten	921	781
Energie en water	62	52
Gezondheidszorg	66	63
Kl/Fokkerij	21	22
Stro	34	23
Mestafzetkosten	69	69
Algemene kosten	61	43
Biggenafzet	15	13
Totaal	2.135	1.889
Biggenproductie	20,2	21,2
Aflevergewicht	29,5	25,0
Kostprijs per big bij aflevergewicht	106	90
Kostprijs per big van 25 kg, exclusief btw	98	90
Kostprijs per big van 25 kg, inclusief btw landbouwforfait	105	96

De kostprijs per big van 25 kg bedraagt € 105 inclusief btw landbouwforfait. De top-33% bedrijven halen per big een € 9 lagere kostprijs, vooral door een hogere biggenproductie en lagere voerkosten. Verder zijn ook de huisvestings- en arbeidskosten lager bij deze betere bedrijven, wat samenhangt met een grotere bedrijfsomvang.

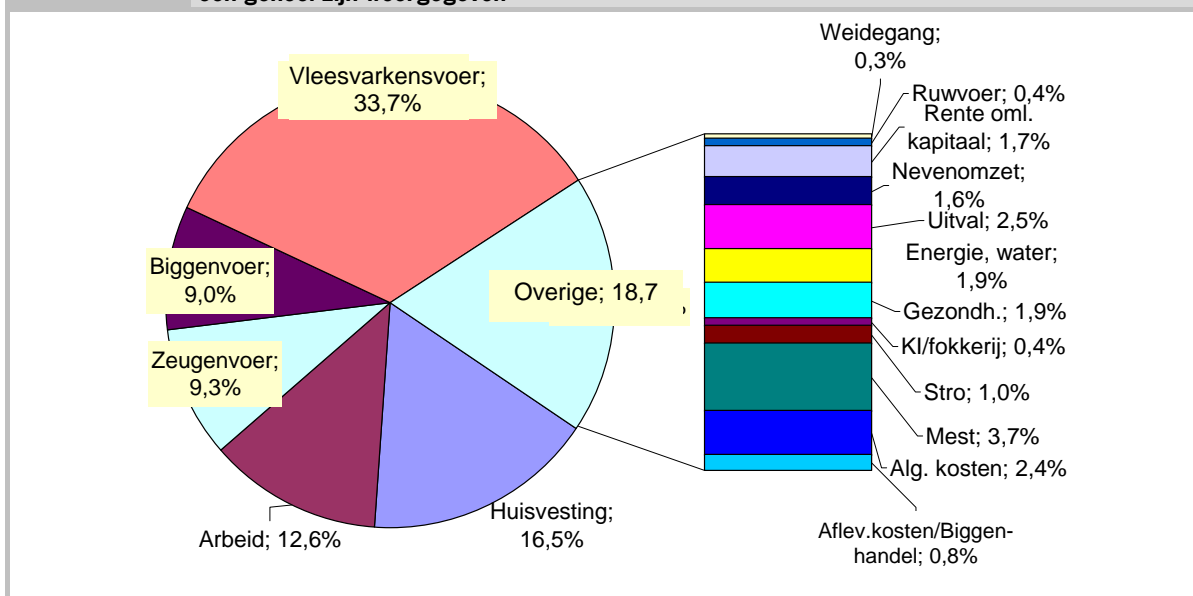
Uit tabel 2 blijkt dat de kostprijs € 2,93 per kg geslacht gewicht bedraagt. De top-33% van de bedrijven halen een 25 cent lagere kostprijs. De aankoopkosten van de biggen liggen beduidend lager, veroorzaakt door een lagere kostprijs in de vermeerdering. De voerkosten liggen iets lager; de huisvestings- en arbeidskosten liggen eveneens iets lager bij de betere bedrijven, als gevolg van grotere bedrijfsomvang.

Tabel 2 Productiekosten van biologische vleesvarkens (€ per gemiddeld aanwezig vleesvarken per jaar), geslacht gewicht (kg per gemiddeld aanwezig vleesvarken) en de kostprijs (€ per kg geslacht gewicht); bedragen exclusief btw; kostprijs per kg slachtgewicht is zowel exclusief als inclusief btw gegeven

Kosten vleesvarkens	Kosten (exclusief btw)	
	gemiddeld	top-33%
Huisvesting	66	62
Arbeid	33	29
Rente dieren, voer, kasgeld	8	8
Aankoopkosten big	313	254
Uitval	18	14
Voerkosten	245	226
Energie en water	5	4
Gezondheidszorg	4	4
Stro	2	3
Mestafzetkosten	17	17
Algemene kosten	8	9
Inhoudingen slachterij	6	6
Totaal	728	637
Geslacht gewicht	260	251
Kostprijs per kg slachtgewicht, exclusief btw	2,78	2,53
Kostprijs per kg slachtgewicht, inclusief btw landbouwforfait	2,93	2,68

De opbouw van de kostprijs is weergegeven in figuur 1. Hierbij zijn de kosten van vermeerdering opgenomen in de kostprijs, dus niet in de vorm van de biggenkosten, maar alsof er sprake is van één fase.

Figuur 1 Opbouw van de kostprijs van varkensvleesproductie, waarbij vermeerdering en mesterij als één geheel zijn weergegeven

Het aandeel voerkosten in de kostprijs bedraagt 52%. Andere belangrijke kostenposten zijn huisvesting (17%) en arbeid (13%).

4 Biggenprijs

De kostprijs is voor biggen en vlees afzonderlijk berekend, om zodoende ook een biggenprijs vast te kunnen stellen voor bedrijven die niet gesloten zijn. De biggenprijs van € 105 geldt voor een big van 25,0 kg. Per kg hoger of lager gewicht wijkt de kostprijs af met € 2,35 (inclusief btw landbouwforfait), voor biggen tussen 22 kg en 29 kg.

In het geval de uitbetalingsprijs niet gelijk is aan de kostprijs, zal dit ook doorwerken in de biggenprijs. Uitgangspunt hierbij is dat winst of verlies per afgeleverd dier (big of vleesvarken) gelijk verdeeld wordt tussen vermeerderaar en mester. Per € 0,05 verschil in vleesprijs verandert de bijbehorende biggenprijs met € 2,28.

Ook de gewichtscorrectie op de biggenprijs ligt anders, als de uitbetaalprijs op geslacht gewicht netto hoger of lager ligt dan de kostprijs. Als de nettoprijs van vleesvarkens op € 2,74 per kg ligt, is de gewichtscorrectie niet € 2,35 per kg, maar € 2,20 per kg afwijkend van 25 kg, binnen de bandbreedte van 22 tot 29 kg.

Voor biggen boven 25 kg kan worden gerekend met een waardetoeename van € 1,75 per kg levend gewicht; bij een marktprijs van € 2,74 per kg slachtgewicht, daalt deze meerwaarde tot € 1,65 per kg.

5 Vergelijking met vorige kostprijsberekening

In de vorige kostprijsberekening bedroeg de berekende kostprijs € 104 per big van 25 kg en € 2,89 per kg slachtgewicht (beide inclusief btw landbouwforfait). In de huidige berekening is de kostprijs licht hoger met € 105 per big en € 2,93 per kg slachtgewicht.

Belangrijk verschil tussen beide berekeningen is de gestegen voerprijs. In de eerdere berekening is gebruik gemaakt van voerprijzen over de periode juli 2006-juni 2007, tegen voerprijzen over heel 2007 in de latere berekening. Ook zijn in de huidige kostprijsberekening de arbeids- en de huisvestingsnorm veranderd. Verder heeft in de huidige berekening opnieuw een iets gewijzigde groep deelnemers deelgenomen ten opzichte van de eerdere berekening. Dit kan deels samenhangen met het feit dat nu voor de berekening gebruik gemaakt van data die met behulp van de managementsystemen van de varkenshouders verzameld en digitaal aangeleverd worden (via Agrovision).

Literatuur

Smet, A. de, B. Bosma en R. Hoste, *Normen voor huisvesting en arbeid voor de biologische varkenshouderij 2008*. Notitie, februari 2009. LEI Den Haag, in samenwerking met ASG, 2009.

Bijlage 1

Productieresultaten

Tabel 3 en 4 geven een overzicht van enkele belangrijke productiegetallen in de biologische varkenshouderij.

Tabel 3 Productiekengetallen in de biologische zeugenhouderij	
Kengetal	Waarde
Aantal zeugen per bedrijf	148
Grootgebrachte biggen per zeug/jaar	20,2
Bedrijfsworpinde	2,10
Levend geboren biggen per worp	13,3
Sterfte tot spenen (%)	22,4
Sterfte na spenen (%)	2,6
Gemiddeld aflevergewicht (kg/big)	29,5
Gemiddelde biggengroei (g/dag)	319
Weideareaal per zeug (m ² /zeug)	129
Zeugenvoer mengvoer (kg/zeug/jaar)	1.416
Prijs zeugenvoer (€/100 kg, inclusief btw)	35,60
Zeugenvoer totaal (EW/zeug/jaar)	1522
Biggenvoer per grootgebracht big (kg)	44,10
Prijs biggenvoer (€/100 kg, inclusief btw)	57,40

Tabel 4 Productiekengetallen in de biologische vleesvarkenshouderij	
Kengetal	Waarde
Aantal vleesvarkens	832
Opleggewicht per big (kg)	27,4
Voerconversie	3,09
Daggroei (g/dag)	693
Uitval (%)	4,2
Slachtgewicht (kg)	91,3
Prijs krachtvoer (€/100 kg, inclusief btw)	41,73
Netto voerkosten/kg groei (inclusief btw)	1,18